

امنیت انسانی از دیدگاه
امام خمینی (ره)

www.ketab.ir

سرشناسه :

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

فروست:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

وضعیت رکورد کتابشناسی:

قربی، سیدمحمدجواد، ۱۳۶۱-

امنیت انسانی از دیدگاه امام خمینی (ره) // تألیف سیدمحمدجواد قربی.

تهران: مؤسسه فرهنگی هنری انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۴۰۰.

۳۷۲ ص.

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات، مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۱۴۶

اندیشه سیاسی؛ ۶۸.

۸-۹۶۸-۴۱۹-۹۶۴-۹۷۸: ۹۰۰۰۰۰ ریال

فیفا

خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران،

۱۲۷۹-۱۳۶۸. دیدگاه درباره امنیت انسانی

Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI-- Views
on human security

امنیت انسانی

Human security

امنیت انسانی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

Human security-- Religious aspects-- Islam

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

DSR ۱۵۷۴/۵

۹۵۵/۰۸۴۲

۸۴۴۴۱۶۰

فیفا

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: امنیت انسانی از دیدگاه امام خمینی (ره)

تألیف: سیدمحمدجواد قربی

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

حروفچینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۹۸۶-۸

ISBN: 978-964-419-986-8

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
پیشگفتار.....	۱۷

فصل اول:

مفاهیم و تمهیدات نظری امنیت انسانی.....	۲۳
مقدمه.....	۲۵
۱. معنا و مفهوم امنیت.....	۲۵
۲. امنیت انسانی؛ مختصات و شاخص‌ها.....	۲۹
۳. ابعاد امنیت انسانی.....	۳۸
۴. مبادی فرانظری امنیت.....	۴۴

فصل دوم:

امنیت پژوهی در مکتب امنیتی امام خمینی (ره).....	۵۳
مقدمه.....	۵۵
۱. امنیت از منظر امام خمینی (ره).....	۵۷
۱-۱. برداشت‌های مفهومی از امنیت در اندیشه‌ی امام خمینی (ره).....	۵۸
الف) امنیت به مثابه نظم بلاد و ایمن‌سازی کامل سامان سیاسی.....	۵۸
ب) امنیت به مثابه تأمین آرامش جامعه.....	۶۰

۳. امنیت شخصی از منظر امام خمینی (ره)..... ۲۲۶
- ۳-۱. حق آزادی شهروندان جامعه..... ۲۳۰
- ۳-۲. امنیت زندگی خصوصی..... ۲۳۵
- ۳-۳. امنیت آبرویی..... ۲۳۸
- ۳-۴. ممنوعیت شکنجه و بدرفتاری با مجرمان و گناهکاران..... ۲۳۹
- ۳-۵. حق تعیین سرنوشت..... ۲۴۰
- ۳-۶. امنیت قضایی..... ۲۴۱
۴. امنیت غذایی از منظر امام خمینی (ره)..... ۲۴۳
- ۴-۱. موجود بودن و دسترسی به غذا..... ۲۴۴
- ۴-۲. تهیه مواد غذایی سالم و مفید برای شهروندان..... ۲۵۲
- ۴-۳. بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های کشاورزی و کشت دوباره محصولات زراعتی..... ۲۵۳
- ۴-۴. جهاد در امر کشاورزی و ارتقای میزان کالاهای ضروری کشور..... ۲۵۵
- ۴-۵. توسعه بخش دامداری‌ها و تأمین نیازهای عمومی..... ۲۵۶
- ۴-۶. مدیریت مهاجرت به شهرها با تسهیلات رفاهی..... ۲۵۸
- ۴-۷. کشت محصولات استراتژیک و نافع کشاورزی..... ۲۶۰
- ۴-۸. تأمین نیازهای غذایی مردم در شرایط خاص..... ۲۶۲
- ۴-۹. تأمین آب آشامیدنی برای مصارف خانگی..... ۲۶۵
- ۴-۱۰. تلاش برای تأمین امنیت غذایی در سطح جهانی..... ۲۶۶
- ۴-۱۱. ساماندهی وضعیت گرسنگان و تأمین غذای آنها در سطح جامعه..... ۲۶۸
- ۴-۱۲. مکانیزه کردن بخش کشاورزی و جلوگیری از واردات بی‌رویه مواد غذایی..... ۲۷۰
- ۴-۱۳. استقلال غذایی..... ۲۷۲
۵. امنیت زیست محیطی از منظر امام خمینی (ره)..... ۲۷۳
- ۵-۱. بهره‌گیری از زیست‌بوم براساس رعایت مصالح بشری در سطح

۲۷۶.....	جهان
۲۷۷.....	۲-۵. سیاست مستقل در بهره‌گیری از منابع طبیعی و معدنی
۲۷۹.....	۳-۵. جایز نبودن دخل و تصرف در جنگل و مراتع طبیعی
۲۸۱.....	۴-۵. منابع طبیعی به مثابه اموال عمومی و استفاده‌ی پایدار از آن
۲۸۵.....	۵-۵. تلاش همگانی برای حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی
۲۸۶.....	۶-۵. استقلال منابع طبیعی از سیطره‌ی کنشگران فراملی
۲۸۸.....	۶. امنیت سلامت (بهداشت) از منظر امام خمینی (ره)
۲۹۰.....	۱-۶. استقلال در خدمت‌رسانی بهداشتی و بهزیستی
۲۹۳.....	۲-۶. رسیدگی متوازن به امور بهداشتی در شهرها و روستاها
۲۹۴.....	۳-۶. لزوم برخورد انسانی- اسلامی و خدمت‌گزاری صادقانه در حوزه‌ی سلامت
۲۹۵.....	۴-۶. پیشگیری از امراض و بیماری‌ها؛ تقدم پیش‌گیری بر درمان
۲۹۷.....	۵-۶. ارائه‌ی خدمات درمانی و بیمه‌ای به مصدومین و آسیب‌دیدگان
۲۹۹.....	۶-۶. تأمین سلامت با افزایش سطح دسترسی به آب و غذای سالم
۳۰۰.....	۷-۶. گروه‌های تروریستی، ناامنی سلامت و بهداشت
۳۰۱.....	۸-۶. تأمین نیروهای پزشکی مورد نیاز جامعه
۳۰۲.....	۷. امنیت اجتماعی- فرهنگی از منظر امام خمینی (ره)
۳۰۴.....	۱-۷. تحمل کثرت‌گرایی در سطح جامعه
۳۰۶.....	۲-۷. مدیریت انحرافات و مفسدات اجتماعی
۳۰۷.....	۳-۷. ترویج فرهنگ ارزشمند اسلامی
۳۰۸.....	۴-۷. پاک‌سازی جامعه از مظاهر ضدفرهنگی
۳۱۰.....	۵-۷. تلاش برای استقلال فرهنگی
۳۱۱.....	۶-۷. بازگشت به هویت اصیل و بومی
۳۱۲.....	۷-۷. صیانت از فرهنگ به‌وسیله‌ی رسانه‌های گروهی و مراکز آموزشی
۳۱۳.....	۸-۷. برنامه‌ریزی صحیح فرهنگی و منطبق با موازین اسلامی

نتیجه‌گیری..... ۳۱۵

کتابنامه..... ۳۲۵

نمایه..... ۳۴۷

www.ketab.ir

مقدمه

در خصوص ارتباط «مردم با دولت» دو رویکرد کلی وجود دارد: یک رویکرد، رابطه‌ی بین دولت و مردم را از بالا به پایین می‌بیند. یعنی برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری برای مردم را امری حتمی و فراتر از دخالت‌های عامه مردم در نظر می‌گیرد. اگرچه این رویکرد دارای تقسیم‌بندی‌های متنوعی است اما همگی آنها در این مقوله مشترک‌اند که وظیفه‌ی دولت در برابر مردم حفظ امنیت فیزیکی افراد (و نه چیزی فراتر از آن) می‌باشد. این رویکرد کمتر به ابعاد «انسانی» و «روحانی» افراد توجه می‌کند. در مقابل، رویکرد دوم سعی دارد نگاهی از پایین به بالا داشته باشد. به این معنی که هدف اصلی را رشد انسان‌ها در ابعاد مختلف اجتماعی می‌داند. این رویکرد معتقد است «انسان» ذاتاً دارای اصالت است و دولت وظیفه‌ای سنگین‌تر و متفاوت‌تر از صرف حفظ امنیت فیزیکی افراد دارد. با این حال در این رویکرد برخلاف دولت‌لویاتانی، مردم هستند که دولت را برای خدمت به خود تعیین کرده‌اند و در ادامه برای خدمت‌رسانی راهنمایی و جهت‌دهی می‌کنند.

بررسی اندیشه‌های سیاسی امام خمینی (ره) در نظام سیاسی شکل‌گرفته بعد از انقلاب اسلامی نشان می‌دهد که اگرچه برای ایشان نوع حکومت و شخص حاکم اهمیت داشته و با تأکید از این نوع حکومت و جایگاه آن، با عنوان ولایت فقیه، دفاع می‌کنند؛ با این حال بررسی منظومه‌ی فکری ایشان نشان می‌دهد که انسان در اندیشه‌ی ایشان اصالت داشته و غرض اصلی از تشکیل حکومت «بروز قابلیت‌های انسانی، رشد استعدادها و در نهایت به سعادت‌رسیدن دنیوی و اخروی» آنهاست. در این راستا مؤلفه‌ها و مفاهیم بیان‌شده از سوی امام خمینی را نیز باید در راستای «رشد قابلیت‌ها و حرکت به سوی سعادت» تعریف

نمود. از جمله مهم‌ترین مؤلفه‌های مربوطه که در نظام‌های سیاسی به‌طور عام و اندیشه‌های امام خمینی (ره) به‌طور خاص مطرح شده مبحث امنیت می‌باشد. این مفهوم که در علوم سیاسی بیشتر به معنای مصونیت از تعرض و تصرف اجباری، بدون رضایت و هماهنگی اعضای جامعه تعریف می‌شود، در اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی (ره) ابعاد وسیع‌تری می‌یابد. به‌گونه‌ای که در اندیشه‌ی ایشان علاوه بر ابعاد مادی و جسمانی متعارف در علوم سیاسی، ابعاد معنوی نیز در نظر گرفته می‌شود. در اندیشه‌ی ایشان هدف از امنیت ایجاد شرایط مناسب و امن و محیط پاک برای رشد انسانی می‌باشد. در این نگاه حکومت وظیفه دارد با در نظر گرفتن آزادی انسان‌ها فضای مناسب و امنی را برای رشد آنها فراهم آورد. با این منطق «امنیت» فقط تعریف سیاسی نخواهد داشت، بلکه فراهم‌نمودن شرایط اقتصادی، سیاسی، فکری و فرهنگی همگی با همدیگر در تعریف امنیت جای می‌گیرند.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی با توجه به رسالت علمی و انقلابی خود در مورد تبیین اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره)، تحقیق «امنیت از دیدگاه امام (ره)» را در دستور کار خود قرار داده است. از این رهگذر، ضمن تشکر از نویسنده‌ی گرامی، از تمامی همکاران مرکز اسناد انقلاب اسلامی که در آماده‌سازی این اثر نقش داشته‌اند، تقدیر به‌عمل می‌آید.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی